ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਗੁਰੂਘਰ 'ਚ ਸਮਾਗਮ

ਨਿਊਯਾਰਕ, (ਪੀ.ਐਮ.ਆਈ.)- ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰੂਘਰ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।

ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾ ਕੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਫਲ ਰਾਹ ਵੱਲ ਤੋਰਿਆ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੁਰੂਘਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਦਿਨ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਗੁਰਾਂ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦਾ ਅਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਉਚਾ ਹੁੰਦਾ ਦਿਸਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜ਼ੀਆਂ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਲਮਪੁਰ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 18 ਜੂਨ ਤੋਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਰੰਭ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾਦਾਇਕ ਸਮਾਗਮ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।

20 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਥਿਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੂੰ ਕੌਮ ਲਈ ਇਕ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਸਦਿਆਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੌਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸੇਵਾਦਾਰ ਭਾਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀਲਾ ਦੇ ਜੱਥੇ ਨੇ ਰਸਭਿੰਨਾ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਅਥਾਹ ਇਕੱਠ ਸੀ ਉਥੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਸਾਹਿਤ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਟਾਲ ਵੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਰੌਣਕ ਰਹੀ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜਣ ਵਾਲੇ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ।

Photographs by photo Jassi Kohli 9176513887

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਕੈਂਪ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, (ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ/ਜੋਬਨ ਸਿੰਘ)- ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਕੈਂਪ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਮਹਾਨ ਯੋਧੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸਾਲਾ ਸਰਹੰਦ ਫਤਿਹ ਦਿਵਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਢੈਠਲ ਸਮਾਣਾ ਦੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਈਸ਼ਰਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਤਿ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਰਣਜੋਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਲਾਏ ਗਏ ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ 7 ਜੂਨ ਤੋਂ 15 ਜੂਨ ਤੱਕ ਦੇ ਕੈਂਪ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 575 ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਅਖ਼ੀਰੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 650 ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਸਨ। ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਲਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਨੇੜਲੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਿਖਾਇਆ। ਤੀਜੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਐਮ.ਏ. ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡਾ. ਦਿਲਬਰ, ਡਾ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਚੋਂ ਆਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਕੈਂਪ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਕੈਂਪ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪਾਠ ਦੇ ਗੁਣਗਾਣ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਤਕਰੀਬਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾਂ ਬੱਚੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਪਾਠ, ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ। ਮੌਸਮ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹੈਟ, ਕੈਂਪ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ। ਕਈ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਡਾ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਬਾਕੀ ਵਿਦਵਾਨਾ ਨੇ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਉਥੇ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਆ ਰਹੇ ਗੁਪਤ ਨਿਘਾਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਆਏ ਪੇਂਡੂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਝਲਕਦੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖ਼ੇਤਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਇਕ ਸੌ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜ ਕੁ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਹੀ ਆਏ। ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਨੌਕਰੀ ਬਨਾਮ ਚਾਕਰੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਗੂੜ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਦਖਲ ਬਾਰੇ ਵੀ ਖੁੱਲ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਵਿਦਵਾਨਾ ਨੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਲਾਸ ਲਿਆ ਕਰਨ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਰੁਚੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਦਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਛੋਕੜ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਖ਼ੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਦਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਕੈਸਿਟਾਂ ਅਤੇ ਗੁਟਕਾ ਸਾਹਿਬ ਸਨਮਾਨ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਗਤਕੇ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਰਣਜੀਤ ਅਖ਼ਾੜਾ ਨਾਭਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਤੇ ਦਲੇਰੀ ਭਰੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਗਤਕਾ ਸਿੱਖਣ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਿਖਾਇਆ। ਕੈਂਪ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਮੁਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਵੀ ਅਤੁੱਟ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਕਿਆਂ ਅਤੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਕੈਂਪ ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਟੈਸਟ ਵੀ ਲਏ ਗਏ। ਇਸ ਦਿਨ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵੀ.ਸੀ. ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾ-ਤਕਰੀਰ ਤੇ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੇ। ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚੋਂ ਬੈਸਟ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੈਸਟ ਕੌਰ ਵੀ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਅਖ਼ੀਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਦਾ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਕੈਂਪ ਲਾਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਅਜਿਹੇ ਹੀਲਿਆਂ ਲਈ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ।

Happy Birthday

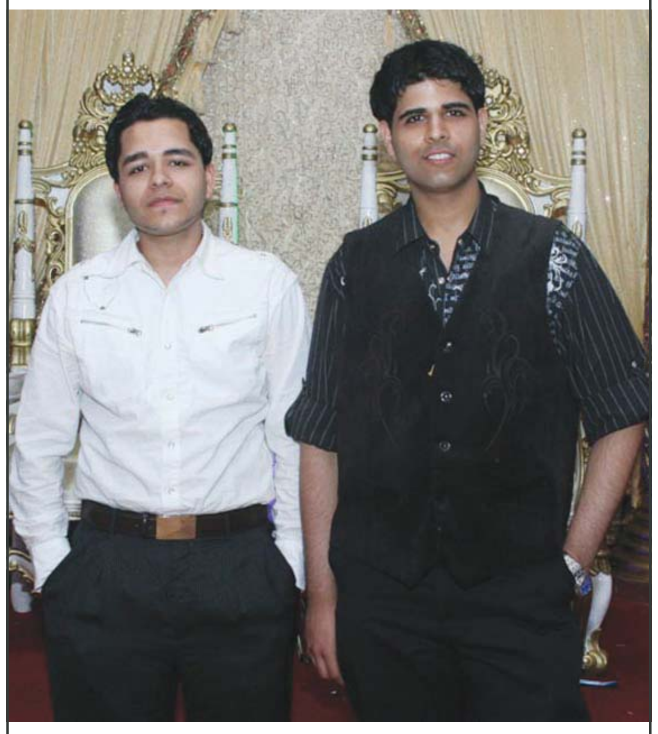

ਰਾਇਲ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਬੌਬੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਰਾਇਲ ਪੈਲੇਸ ਵਿਖੇ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖਿੜਵੇਂ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਭ ਨੇ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਲਈ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਅਤੇ ਲੰਮੇਰੀ ਉਮਰ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ।

ਬੇਗੋਵਾਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰਦਾਰੀ

ਨਿਊਯਾਰਕ, (ਪੀ.ਐਮ.ਆਈ.)- ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਵਿਖੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੀਸ ਝੁਕਾ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਵੀ ਕਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਉਥੇ ਇੱਥੇ ਵੱਸਦੇ ਆਪਣੇ ਵਾਂਡੇ ਮਿੱਤਰਾਂ-ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨਿੱਘ ਵੀ ਮਾਣਿਆਂ।

ਬੇਗੋਵਾਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਵਜੋਂ ਸੋਹਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਖੇ ਰਾਤਰੀ ਭੋਜ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ, ਦੇਸ ਰਾਜ ਧੁੱਗਾ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖੀ, ਗਿਆਨੀ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਯੋਰੰਗਪੁਰ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀਲਾ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੀਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸੱਜਣ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਗੋਵਾਲ ਨੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਿਆਣੀ ਖ਼ੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਕ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਭਲੇ ਕੰਮ ਲਈ ਭਾਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੌਕੀ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜ਼ੀਆਂ, ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਸਮੇਤ ਬਾਕੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਰਿਵਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕ-ਇਕ ਜੋੜੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਮਿਆਣੀ 'ਚ ਕੀਤੇ ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ। ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਭਿੰਦਾ ਬੇਗੋਵਾਲੀਆ ਤੇ ਮਦਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਜ਼ਾ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਨਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕਲਾਵਾਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ।

ਪ੍ਰੋ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਸਨਮੁੱਖ ਰੱਖੇ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ., (ਐਸ.ਐਸ.ਮਨਕੂ) - ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸਨਮੁੱਖਤਾ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਵਰਜੀਨੀਆ ਅਤੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਰੂਘਰਾਂ 'ਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਣੀਆਂ 'ਚ ਦਰਜ ਵਾਕਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸਮੇਤ ਪੂਰਨ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਇੱਥੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਹੱਟ ਕੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਸਮਾਂ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਅਤੇ ਅੱਜ ਲਈ ਕਾਇਮ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਿਖ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਗੁਰੂਘਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਸ਼ਹੀਦੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਲਿਖ਼ਤ ਤੇ ਦਰਜ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਸੁਣਾਈ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿੰਤੂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਪਉੜੀ॥ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ...' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਵਿਆਖਿਆ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਤਕਰੀਰ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੀ ਚਾਹ ਉਠਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੌਣ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿੱਥ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੀ ਭਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੋਂ ਤਾਂ ਦੂਰ ਚਲੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ , ਉਲਟਾ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪੈੜਾਂ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਦਲੀਲ ਤੇ ਤਕਰੀਰ ਸਮੇਤ ਉਦਾਹਰਨਾ ਦੇ ਕੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ। ਅਗਲੀ ਸਤਰ 'ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਜਾਣਹੁ...' ਇਸ ਵਾਕ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇ, ਬਾਰੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਲਿਖ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਾਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨੇ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਵੱਲ ਲਿਜਾ ਕੇ ਭਲਾਈ ਲਈ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਮੰਨੇ ਹੋਣ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲਿਖ਼ਤ ਦਰਜ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਅਤੇ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪਰਖਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਅਤੇ ਰਫ਼ਤਾਰ ਭਾਵੇਂ ਤੇਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸੰਗਤ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤਾਈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਲਿਖ਼ਤਾਂ 'ਚ ਦਰਜ ਮਹਾਂਕਾਲ ਬਾਰੇ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਵਾਂਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਕਿਤੇ ਮਹਾਂਕਾਲ ਨੂੰ ਰਖਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੰਤਵ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਸ਼ਬਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਾਲੇ ਦੁਵੱਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਬਾਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਂਕਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਕਈ ਧਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਦਿਰਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਭ ਦਾ ਕੰਮ ਨਸ਼ਾ ਹੀ ਹੈ। ਕਲਾਕਾ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਚੰਦੂ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦੀ ਇਕ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਹੈ। ਚੰਦੂ ਦੀ ਹਰ ਚਾਲ ਨੂੰ ਅਸਫ਼ਲ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਸ਼ਹੀਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸੂਰਜ ਬਣ ਕੇ ਚਾਨਣ ਕਰ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਨ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪਿਛਲੀ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਅਰਥ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਹਰ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਜੱਜ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖ਼ਣੀ ਅਤੇ ਸੋਚਣੀ 'ਤੇ ਖ਼ੁਦ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਚਾਹਵਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਦਿਸੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਆਤਮਿਕ ਰੱਬ ਉਹ ਸ਼ੈਅ ਸੀ ਜੋ ਅੱਗ ਨਾਲ ਸੜਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ। ਭਾਵ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਸਮੇਤ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਦੇ ਰਹੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ, ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਆਏ ਆਤਮਿਕ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਸਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਚੰਦੂ ਦਾ ਵਹਿਮ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੋ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਮੂਲ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪੜ੍ਹਨਾ-ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਇਕ ਰੱਟਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਾਲਾਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਵੀ ਪੜ੍ਹੋ, ਜੋ ਵੀ ਸਿੱਖੋ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਅਰਥ ਵਿਚਾਰੋ, ਤਾਂ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਕੁੱਝ ਕਹਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਸਕੋਗੇ ਤੇ ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸੁਣਨਗੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੰਗਤ ਦੀ ਕਚਿਹਰੀ ਵਿੱਚ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵੀ ਹੋਵੇ।

Photographs by SS Manku